

Az MTA Titkárság Kutatóintézeti Főosztálya által gondozott 2012-es költségvetési forrású pályázatok

(Szakmai leírás, eredmény és indoklás)

Készült a 2012. november 27-i elnökségi előterjesztés alapján

1. Támogatott kutatócsoportok pályázatai

A 2007-2011-es ciklusban még 79 akadémiai támogatású kutatócsoport tevékenykedett egyetemeken és közgyűjteményekben. A 2011. évi 1,46 Mrd Ft-nyi pályázati keretből 2012. január 1-jétől csak 53 (közülük 42 korábban is működő, és 11 teljesen új) kutatócsoport kezdhette meg munkáját.

A 2012. évi – 600 M Ft-nyi keretösszegű – rendkívüli újabb pályázati felhívásra 75 pályázó adta be igényét. Minden egyes pályázatot 3 bíráló értékelt, majd az előterjesztő által felkért 17 tagú zsűri 21 pályázatot javasolt támogatásra az AKT számára: nyolcat a matematikai és természettudományi, szintén nyolcat az élettudományi és ötöt a humán és társadalomtudományi területen. A zsűri javaslatát az AKT 2012. május 21-i ülésen tekintette át. A pályázók közül a zsűri 21 kutatócsoportot javasolt támogatásra (köztük 6 a 2007-2011-es ciklusban is működő csoport). Az eredményt a http://mta.hu/mta_hirei/21-uj-tamogatott-kutato-csoport-kezdi-meg-mukodeset-tiz-egyetemen-129914/ weboldalon tettük közzé.

Az új kutatócsoportok támogatására 2013-ban is rendelkezésre áll 400 M Ft. Az új pályázati felhívás 2012. október 26-án jelent meg az MTA honlapján, 2013. január 21. beadási határidővel: http://mta.hu/data/cikk/12/95/44/cikk_129544/tam_kutcsop_palyazati_felhivas.pdf.

2. A Lendület kiválósági program pályázatai

Az előterjesztő 2009. január 14-én hirdette meg első alkalommal a kimagasló teljesítményű fiatal kutatócsoport-vezetők ígéretes kutatási témáit támogató Lendület pályázati modellt. A program elindításakor öt, 2010-ben hét kutatóintézeti Lendület-kutatócsoport indult; a 2011. évi pályázatnak pedig 7 kutatóintézeti és – első ízben – 9 egyetemi nyertese is lett. A 2012. évi pályázati kiírásra 132-en nyújtottak be pályázatot. 3-3 független és anonim bíráló ismeretében a pályázatokat az MTA elnöke által felkért zsűri rangsorolta. A döntés eredményeként 2012. július 1-jétől újabb 37 kutatócsoport létesülhetett (kutatóintézetekben 20, egyetemeken 17). 2012 második felétől az MTA-kutatóhálózatnak immár összesen 65 Lendület-kutatócsoportja van: 39 kutatóközpontokban és kutatóintézetekben, 26 egyetemeken. Az évenkénti szakmai és pénzügyi beszámolókat 2012-ben is szakértők véleményezték. A szakmai beszámolók értékelése alapján az előterjesztő valamennyi kutatócsoportot további támogatásra érdemesre tartott. Az éves szerződések megkötése és a 2012-2013. évi támogatási összegek átutalása 2012 nyarán megtörtént.

A 2009. évi öt Lendület-nyertes közül hárman (Kiss L. László, Papp Balázs, Tardos Gábor) kérték a kivételes, három év utáni véglegesítést. A három kutatócsoport hároméves kutatómunkájáról készített átfogó bírálatok, javaslatok alapján az előterjesztő engedélyezte a három kutatócsoport 2013. évi támogatási összegének beépítését az intézmények (Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont, Szegedi Biológiai Központ, Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet) költségvetésébe.

A 2013. évi Lendület program pályázati felhívását már 2012 szeptemberében meghirdettük: http://mta.hu/data/cikk/12/95/44/cikk_129544/lendulet_palyazati_felhivas_20120918.pdf. A pályázati feltételek módosultak: a beadási feltételeket ERC-pályázáshoz kötöttük, valamint szigorúbbak lettek a véglegesítés feltételei. Az új kutatócsoportok indítására fordítható 2013. évi pályázati keret várhatóan 600 M Ft lesz. A pályázat benyújtása és a bírálati folyamat ezentúl webes felületen keresztül zajlik. A rendszer fejlesztése folyamatban van, 2013. február 1-jétől tudják majd a pályázók feltölteni pályázati anyagukat a weboldalra. A beadási határidő 2013. március 11.

A megújuló akadémiai intézményhálózat idei hatékony gazdálkodásának köszönhetően lehetőség nyílt arra, hogy a 2012/2013-as támogatási időszak forrásai bővüljenek a kutatási program teljes futamidejére tervezett támogatások belső átcsoportosításával. A kutatócsoport-vezetők által kért idei póttámogatás összességében nem növeli a kutatócsoport által elnyert – 5 évre szóló – támogatási összeget, az előrehozás összegével csökkennek a következő évekre tervezett támogatások. A forrás-előrehozás lehetőségére a 2012. szeptember 28-i határidőig 12 kutatócsoporttól érkezett be igény, összesen mintegy 144 M Ft értékben. Az igényeket és az átcsoportosítás ütemezését az előterjesztő 2012. október 8-án jóváhagyta.

Támogatott Lendület-nyertesek száma és az évenkénti támogatási összeg, 2009–2012

3. Infrastruktúra-fejlesztési pályázatok

2012 folyamán valósulhatott meg az az összesen 300 M Ft-os infrastruktúra-fejlesztés, amelynek a 2011. október 27-i meghirdetését a kutatóintézet-hálózat szerkezeti átalakításából eredő megtakarítások tették lehetővé.

Az akadémiai kutatóintézet-hálózatban kb. egy évtizede nem történt jelentős kutatási infrastruktúra-fejlesztés, így a költségvetési törvényben szereplő 2 Mrd Ft-os műszerfejlesztési támogatási lehetőségnek köszönhetően 2012. április 23-án a Magyar Tudományos Akadémia elnöke hosszú idő óta a legnagyobb műszerfejlesztési pályázat eredményét hirdethette ki: http://mta.hu/tudomany_hirei/ketmilliard-forint-erteku-kutatasi-infrastruktura-fejleszt-es-az-mta-megujult-intezmenyhalo-zataban-129725/ (A pályázati felhívásra a 300 M Ft-nyi keretösszeggel meghirdetett alpinfrastruktúra-kategóriában 38 pályázat érkezett be, 867,5 M Ft igénnyel, az 1,7 Mrd Ft keretösszeggel meghirdetett kiemelkedő fontosságú műszeres infrastruktúra-kategóriában pedig 39 db pályázat érkezett be, 4,288 Mrd Ft igénnyel.)

A 2012. október 19-i beadási határidejű infrastruktúra-fejlesztési pályázatra az alpinfrastruktúra-kategóriában 722,3 M Ft igény érkezett be, és 550,6 M Ft-ról született elnöki támogatási döntés. A kiemelkedő színvonalú kutatásokhoz kérhető műszeres infrastruktúra-kategóriában 2,375 Mrd

Ft igény érkezett be. E kategóriában a döntési határidő – a 2013. évi költségvetési tárgyalások elhúzódása miatt – az eredetileg tervezett november 30. helyett 2013. január 20-ra tolódott.

4. A kutatóhálózat szerkezeti megújításához kapcsolódó támogatás

A 2012. évi fejezeti költségvetésben 1,458 Mrd Ft áll rendelkezésre az új szerkezetű kutatóintézet-hálózat tartalmi megújítására. Az előterjesztő 2012. június 28-án kérte fel a kutatóközpontok vezetőit, hogy – a félévi költségvetési-pénzügyi beszámolóhoz kapcsolódva – július 31-i határidővel nyújtsanak be szakmai indoklással ellátott támogatási igényt, és ennek alátámasztására készítsenek középtávú intézményi koncepciót. A pályázat alapvető célkitűzése a stabil és hatékony működés feltételeinek megteremtése, a megújulást elősegítő szervezeti korszerűsítés, valamint a kutatási eredményességet hosszútávon biztosító fejlesztés volt. Összesen 1,4 Mrd Ft egyszeri és 2,04 Mrd Ft beépülő támogatásra érkezett be igény. Az intézmények vezetői által benyújtott pályázat részletes szakmai értékelése, valamint az előterjesztő főigazgatókkal és munkatársaival folytatott megbeszélései alapján született meg a döntés, amelynek értelmében a július 31-i határidővel benyújtott igényekre a kutatóintézet-hálózat összesen 534 M Ft egyszeri és 503 M Ft beépülő támogatást kapott.

Az előterjesztő a rendelkezésre álló keretösszeg hatékony, az eredeti célkitűzésnek megfelelő felhasználására javasolta, hogy 9 új kutatóközpont, valamint a Szegedi Biológiai Központ és két kutatóintézet 2012. szeptember 3-i beadási határidejű intézményvezetői pályázatának benyújtását követően, valamennyi (összesen 14) pályázó, továbbá annak a három kutatóintézetnek az igazgatója, ahol 2012-ben nem volt esedékes igazgatói pályázat kiírása, intézményvezetői stratégiai programjának (főigazgatói/igazgatói) megvalósítására támogatási igényt nyújthasson be. A 2012. október 1-jei beadási határidőig összesen 459 M Ft egyszeri és 1,72 Mrd Ft beépülő támogatásra érkezett igény, részletes szakmai indoklással. Mindezek elbírálása alapján az előterjesztő a kutatóintézet-hálózat intézményei részére 184,8 M Ft egyszeri és 357,5 M Ft beépülő támogatás odaítéléséről döntött. Ezenfelül arról is született elnöki döntés, hogy az intézmények létszamarányosan 200 M Ft beépülő támogatást fordíthatnak elsősorban a fiatalabb kutatói generáció mobilitásának elősegítésére. A döntésről az előterjesztő levélben értesítette a pályázatok benyújtóit, illetve az intézményvezetőket.

5. A kutatóhálózat megújítási programjához kapcsolódó vendégkutatói pályázat

Az akadémiai kutatóhálózat megújítási programjának új elemeként nemzetközileg kiemelkedő külföldi vendégkutatók magyarországi meghívására is lehetőség nyílt. A hazai kutatóhelyek, kutatócsoportok munkájában való részvételre szóló, idén első alkalommal kiírt pályázat a nemzetközileg legelismertebb kutatók körét szólította meg, akik közül 16-an nyújtottak be pályázatot. A független bírálók és a zsűri véleménye alapján az Akadémia elnöke hat kutató meghívását hagyta jóvá, összesen kb. 80 M Ft keretösszegben. A kiválasztott nemzetközi hírű vendégkutatók 3–10 hónapot töltenek majd Magyarországon, hogy bekapcsolódjanak az MTA kutatóközpontjainak és kutatócsoportjainak tudományos tevékenységébe. Az eredmény elérhető az alábbi internetcímen:

http://mta.hu/mta_hirei/kiemelkedo-kulfoldi-vendegkutatok-erkeznek-hazankba-az-akademia-meghivasara-130331/

A 120 M Ft keretösszeggel meghirdetett új – a 2013-as pénzügyi évre szóló – pályázati felhívás beadási határideje 2012. november 9. volt. A pályázatok bírálata folyamatban van. A pályázati felhívás:

http://mta.hu/data/cikk/12/95/44/cikk_129544/vendegkutatoi_palyazati_felhivas_20120918.pdf

6. Fiatal kutatói álláshelyekre vonatkozó pályázatok

A 2012. évi fiatal kutatói álláshelyekre vonatkozó 2012. január 2-i elnöki felhívásra a január 31-i határidőig az akadémiai kutatóhelyektől összesen 202 álláshelyre érkezett igény: a matematika és természettudományok területéről 96 (ebből a Támogatott Kutatócsoportok Irodájától 7), az élettudományok területéről 61 (a Támogatott Kutatócsoportok Irodájától 11), a társadalomtudományok területéről 45 (a Támogatott Kutatócsoportok Irodájától 7).

Elnöki döntés alapján a 2012-ben létesíthető 130 álláshely közül 120-ra az AKT kapott javaslattételi lehetőséget. (A további tízből két álláshely – a vonatkozó elnöki határozatnak megfelelően – az esetlegesen pályázó cigány származású fiatal kutatók számára, nyolc pedig az időközben felmerülő, külön elnöki elbírálást igénylő esetekre lett fenntartva.) Az AKT 2012. február 27-i ülésén elfogadott határozata szerint a 120 fiatal kutatói álláshelyből a matematika és természettudományi kutatóhelyek 50, az élettudományi kutatóhelyek 44, a társadalomtudományi kutatóhelyek 26 betöltésére kaptak lehetőséget. Az AKT egyhangúlag úgy döntött, hogy az akadémiai támogatott kutatócsoportok 2012-től nem kapnak fiatal kutatói álláshelyeket.

A 2012. évi 120 fiatal kutatói álláshely betöltése – az esetleges túlkorosság miatti elnöki engedélyek megadását követően – intézeti hatáskörben történt. 2012-ben 47 álláshelyre vonatkozóan állapítottak meg egészségre ártalmas munkaköri pótlékot, 20 E Ft/fő/hó összegben, és 14 esetben volt szükség elnöki engedélyre korhatártúllépés miatt. Négy álláshely betöltése személyes ügyek miatt hamarosan befejeződik. Ezekről eltekintve, a 120 álláshely betöltése megtörtént. A 2012. október 26-i elnöki döntés alapján a rendelkezésre álló tartalék álláshelyekből 2012 novemberétől két álláshely betöltése van folyamatban.

7. Európai uniós, valamint egyéb külföldi és hazai kutatóintézeti pályázatok kiegészítő támogatása

Magyarország 2012. évi központi költségvetéséről szóló 2011. évi CLXXXVIII. törvény 476,9 millió forintos támogatási keretet hagyott jóvá a Magyar Tudományos Akadémia részére pályázatok kiegészítő támogatására. A keretre két alkalommal (2012. április 15-i és szeptember 15-i határidővel) nyújthatták be igényeiket a kutatóközpontok és önálló kutatóintézetek. Támogatásban elsősorban az Európai Unió által kiírt pályázatok, a jelentősebb egyéb külföldi pályázatok (pl. Wellcome Trust), illetve a hazai kiírók közül az Új Magyarország Fejlesztési Terv és az Új Széchenyi-terv keretében elnyert pályázatok részesültek. A támogatási kérelem alapja a kutatási szerződés 2012. évi intézeti rész nélküli összege.

A két ütemben 10 kutatóközpont és 4 kutatóintézet 168 pályázatára 1,33 Mrd Ft összegű támogatási igény érkezett, amely messze meghaladta a keret biztosította lehetőségeket. Emiatt szükségessé vált a támogatás összegének maximálása. Így a kérelmet benyújtók a hazai pályázatok esetében az igények 25%-át, a külföldi pályázatoknál pedig az igények 30%-át kapták meg. Áfaterítésre kizárólag uniós pályázatoknál volt lehetőség, amely teljes összegben történt. A két pályázati ütemben a fenti elvek alkalmazása mellett még 79,3 M Ft bent maradt a keretben. Ennek felosztása a legnagyobb pályázatszámú FP7-es pályázatok között történt, ami az

érintett pályázatokra nézve további 12,9 %-os támogatást tett lehetővé. A rendelkezésre álló keret felhasználása ezzel teljes egészében megtörtént.

PÁLYÁZATI CSOPORTOK	Intézeti igények (db)	Kutatási szerződés 2012. évi üteme (E Ft)	Támogatási igények E Ft)	MTA támogatás (EU-s, külföldi egyéb igények 30%-a, ÚMFT, ÚSZT 25%-a), EU-s áfa 100%-a (E Ft)
FP7	107	2 338 466	791 045	306 987
KÜLFÖLDI EGYÉB	50	781 989	370 953	106 416
ÚMFT (NFÜ), ÚSZT	11	422 093	169 827	63 497
ÖSSZESEN:	168	3 54 518	1 331 825	476 900

Az egyes pályázati csoportokra beérkező igények és az ezekre nyújtott MTA-támogatás

8. Ifjúsági Nemzetközi Konferencia Pályázat

Az Ifjúsági Nemzetközi Konferencia Pályázat (a továbbiakban INKP) évente kétszer kerül meghirdetésre az MTA kutatóhálózatában dolgozó fiatal kutatók számára. Az első forduló keretében a 2012. január 1. és június 30. közötti időszakban megrendezésre kerülő konferenciák támogatására lehetett pályázni, a második fordulóban pedig a július 1. és december 31. közötti időszakra.

Az INKP 2012 tavaszi pályázati felhívására összesen 66 pályázat érkezett be. A kiosztható összeg nagysága 2,505 M Ft volt, a beérkezett igények viszont megközelítették a 16 M Ft-ot. 2012. május 15-i ülésén a bíráló kuratórium tagjai egyhangú döntés alapján ítélték oda a támogatást összesen 10 pályázónak: 9 pályázónak az igényelt összegben, egy pályázónak csökkentett összegben.

Az őszi felhívás a 2013. január 1. és június 30. közötti időszakban megrendezendő konferenciák támogatására vonatkozott, 2012. október 22-i beadási határidővel. Összesen 39 érvényes pályázat érkezett be. A pályázatok elbírálása november hónap folyamán várható. A pályázatok közül 15 az élettudományok, 14 a társadalomtudományok, 10 a matematika és természettudományok területéről érkezett be. Az összesített igény 9,6 M Ft, a rendelkezésre álló pénzüsszeg 2,5 M Ft. A felhívás szövege:

<http://mta.hu/cikkek/ifjusagi-nemzetkozi-konferencia-palyazat-oszi-fordulo-130637>